

ANOTAČNÝ ZÁZNAM

- a) MVDr. Terézia Pallerová
- b) Infekčná epididymitída baranov v Banskobystrickom kraji od roku 2009
- c) Porovnanie výsledkov vyšetrenia baranov na IEB s presunmi baranov v Banskobystrickom kraji od roku 2009
- d) Regionálna veterinárna správa Žiar nad Hronom
- e) Školiteľ: MVDr. Rudolf Janto
- f) Rozsah práce: Strán 87, tabuliek 11, obrázkov 16, grafy 1, literárnych citácií 40

Obsah:

1. etológia, história, taxonómia IEB
2. vývoj vo vyšetrovaní IEB podľa plánu VPO, zásady premiestňovania oviec
3. výsledky porovnávania pozitívnych baranov na IEB s výpisom pohybov baranov v Banskobystrickom kraji podľa CEHZ
4. zhodnotenie dosiahnutých výsledkov a doporučia pre prax

Infekčná epididymitída baranov je zdravotne aj ekonomicky závažné ochorenie hlavne v krajinách s rozvinutým intenzívnym chovom oviec. Je to infekčné ochorenie ktoré sa prejavuje klinicky alebo klinické prejavy môžu chýbať. Pôvodcom je *Brucella ovis*.

Prebieha väčšinou chronicky a prejavuje sa u baranov genitálnymi zmenami a u oviec zápalom plodového lôžka. Následkom ochorenia je znížená plodnosť baranov a zvýšená perinatálna mortalita, čo v konečnom dôsledku vedie k znižovaniu ekonomických ukazovateľov chovu oviec. Veľmi častý je aj bezpríznakový priebeh ochorenia, preto by sa mal klásť dôraz na spoľahlivú diagnostiku epididymitíd spôsobovaných *B. ovis* a ich diferenciáciu od klinicky identických syndrómov inej etiológie.

V období rokov 2001 – 2010 bolo na Slovensku na IEB vyšetrených 62 548 krvných sér oviec, z ktorých bolo 8 333 sér pozitívnych na *Brucella ovis*, čo predstavuje pozitivitu za sledované obdobie 13,32 %. Najvyššia pozitivita bola zaznamenaná v roku 2005 a to až 24,10 % a naopak najnižšia pozitivita v roku 2001 – 2,94 %.

V hodnotenom období boli do plánu veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia SR zahrnuté v rôznom rozsahu aj diagnostické akcie pre zachytenie výskytu infekčnej

epididymitídy baranov. Od roku 2005 až do roku 2008 boli diagnostické akcie na záchyt zvierat pozitívnych na IEB hradené z rozpočtu na VPO. V rokoch 2009 a 2010 diagnostické akcie na záchyt IEB neboli do plánu VPO zahrnuté. K pozitívnemu posunu pri vyšetrovaní oviec na IEB došlo v roku 2011 a v roku 2012, keď diagnostika IEB bola opäť zaradená do plánu VPO. V prípade vyšetrenia barančekov pred klasifikáciou toto vyšetrenie je hradené z rozpočtu na VPO, pri vyšetrení baranov premiestnených do chovu iného majiteľa vyšetrenie hradí majiteľ zvierat.

Pri porovnávaní výsledkov vyšetrení na ŠVU Zvolen a presunov baranov v Banskobystrickom kraji podľa databázy CEHZ v Žiline bolo zistené, že *B. ovis* v chovoch naďalej pretrváva. V rokoch 2009 -2011 boli na ŠVU Zvolen vyšetrované v prevažnej miere mladé chovné barančky pred prvým zaradením do plemenitby. Napriek tomu, že v roku 2011 bolo vyšetrenie plemenných baranov pred presunom k inému majiteľovi zahrnuté do plánu VPO ako povinná diagnostická akcia hradená chovateľom, bol zo 449 vyšetrených baranov na ŠVU Zvolen len jeden baran pôsobiaci dlhšie v plemenitbe, ktorý bol presúvaný k inému majiteľovi.

Abstrakt

Infekčná epididymitída baranov je zdravotne aj ekonomicky závažné ochorenie hlavne v krajinách s rozvinutým intenzívnym chovom oviec. Je to infekčné ochorenie ktoré sa prejavuje klinicky alebo klinické prejavy môžu chýbať. Pôvodcom je *Brucella ovis*.

Prebieha väčšinou chronicky a prejavuje sa u baranov genitálnymi zmenami a u oviec zápalom plodového lôžka. Následkom ochorenia je znížená plodnosť baranov a zvýšená perinatálna mortalita, čo v konečnom dôsledku vedie k znižovaniu ekonomických ukazovateľov chovu oviec. Veľmi častý je aj bezpríznakový priebeh ochorenia, preto by sa mal klásť dôraz na spoľahlivú diagnostiku epididymitíd spôsobovaných *B. ovis* a ich diferenciáciu od klinicky identických syndrémov inej etiológie.

V období rokov 2001 – 2010 bolo na Slovensku na IEB vyšetrených 62 548 krvných sér oviec, z ktorých bolo 8 333 sér pozitívnych na *Brucella ovis*, čo predstavuje pozitivitu za sledované obdobie 13,32 %. Najvyššia pozitivita bola zaznamenaná v roku 2005 a to až 24,10 % a naopak najnižšia pozitivita v roku 2001 – 2,94 %.

V hodnotenom období boli do plánu veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia SR zahrnuté v rôznom rozsahu aj diagnostické akcie pre zachytenie výskytu infekčnej epididymitídy baranov. Od roku 2005 až do roku 2008 boli diagnostické akcie na záchyt zvierat pozitívnych na IEB hradené z rozpočtu na VPO. V rokoch 2009 a 2010 diagnostické akcie na záchyt IEB neboli do plánu VPO zahrnuté. K pozitívnemu posunu pri vyšetrovaní oviec na IEB došlo v roku 2011 a v roku 2012, keď diagnostika IEB bola opäť zaradená do plánu VPO. V prípade vyšetrenia barančiek pred klasifikáciou toto vyšetrenie je hradené z rozpočtu na VPO, pri vyšetrení baranov premiestnených do chovu iného majiteľa vyšetrenie hradí majiteľ zvierat.

Pri porovnávaní výsledkov vyšetrení na ŠVU Zvolen a presunov baranov v Banskobystrickom kraji podľa databázy CEHZ v Žiline bolo zistené, že *B. ovis* v chovoch naďalej pretrváva. V rokoch 2009 -2011 boli na ŠVU Zvolen vyšetované v prevažnej miere mladé chovné barančky pred prvým zaradením do plemenitby. Napriek tomu, že v roku 2011 bolo vyšetrenie plemenných baranov pred presunom k inému majiteľovi zahrnuté do plánu VPO ako povinná diagnostická akcia hradená chovateľom, bol zo 449 vyšetrených baranov na ŠVU Zvolen len jeden baran pôsobiaci dlhšie v plemenitbe, ktorý bol presúvaný k inému majiteľovi.

Rešpektovanie predpísaných diagnostických vyšetrení, sčasti hradených chovateľom, sčasti hradených zo štátneho rozpočtu, ako aj rešpektovanie požiadaviek pri presunoch baranov na ďalší chov je základným predpokladom úspešného ozdravovania chovov oviec od infekčnej epididymitídy. Ozdravením stád od IEB dosiahneme okrem zníženia reprodukčných aj zníženie ekonomických strát ale hlavne odstránenie prekážok v domácom ako aj medzinárodnom obchode.

Kľúčové slová: epididymitída, baran, *Brucella ovis*, pozitivita

